

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. lokakuuta 2022
(OR. en)

13077/22

AGRI 492
AGRIORG 98
WTO 179

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja: Neuvosto

Asia: Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset
– *Keskustelu*

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä tausta-asiakirja maatalous- ja kalastusneuvoston 17.– 18. lokakuuta 2022 pidettävää istuntoa varten, jotta ne voisivat valmistautua edellä mainitusta asiasta käytävään keskusteluun.

Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset

1. EU on merkittävä toimija maataloustuotteiden kaupassa, ja maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee säännöllisesti ajankohtaisesta tilanteesta sekä kahden- ja monenvälisen kauppaneuvottelujen tilanteesta. Maatalousministerit keskustelivat kaupasta horisontaalisena kysymyksenä viimeksi tammikuussa 2022. Sen jälkeen ministerit ovat keskustelleet yksityiskohtaisemmin kysymyksistä, jotka liittyvät esimerkiksi WTO:n 12. ministerikokoukseen, G20-kokoukseen ja Ukrainan kanssa käytävään kauppaan. Tässä muistiossa esitetään yhteenveto viimeaikaisista merkittävistä tapahtumista, ja sen tarkoituksena on auttaa ministereiden keskustelun valmistelussa.
2. Ennen sotaa **Ukraina oli yksi maailman suurimmista maataloustuotteiden viejistä**, etenkin auringonkukkaöljyn (50 % maailman viennistä), maissin ja vehnän osalta. Ukrainan viljan ja öljykasvien viennistä 90 % tapahtui Mustanmeren satamien kautta. Venäjän hyökkäys ja näiden satamien saarto tekivät viennin käytännössä mahdottomaksi, ja vaarana oli, että miljoonia tonneja viljaa menisi hukkaan eikä varastointikapasiteetti riittäisi seuraavaa satoa varten. Solidaarisuuskaistojen perustaminen ja YK:n Mustanmeren viljasopimus ovat yhdessä mahdollistaneet sen, että Ukraina on voinut viedä syyskuun loppuun mennessä yli 18 miljoonaa tonnia ukrainalaista viljaa, palkokasveja, öljysiemeniä ja jalostettuja tuotteita. Nämä kaksi aloitetta eivät kilpaile keskenään vaan ne täydentävät toisiaan, ja solidaarisuuskaistojen merkityksen odotetaan kasvavan kahdenvälisen kaupan ja Ukrainan jälleenrakentamisen lisääntyessä. Kaikkia kiinnostaa nyt Mustanmeren viljasopimuksen jatkaminen, jota EU tukee täysin.

6. Neuvottelut vapaakauppasopimuksesta **Uuden-Seelannin** kanssa saatiin päätökseen 30. kesäkuuta 2022. Neuvoston on vielä ratifioitava sopimus ja Euroopan parlamentin on hyväksyttävä se. Tällä sopimuksella luodaan globaali malli, ja se kattaa Pariisin ilmasopimuksesta johtuvat kestävä kehitystä koskevat sitoumukset, ilmastonmuutoksen hillitsemistä koskevan yhteistyön, elintarvikejärjestelmien kestävyiden sekä eläinten hyvinvoinnin. Sen lisäksi, että sopimuksessa otetaan huomioon kaupan kestävyteen liittyvät huolenaiheet, se tarjoaa EU:lle tärkeän viitekehysten myös muiden kauppakumppanien kanssa.
7. **Mercosurin** kanssa tehty sopimus laadittiin poliittisella tasolla vuonna 2019, ja tekstin oikeudellinen tarkastelu on käynnissä. Neuvottelut uudistetusta vapaakauppasopimuksesta **Meksikon** kanssa saatiin päätökseen jo toukokuussa 2018, ja neuvottelut vapaakauppasopimuksesta **Chilen** kanssa saatiin päätökseen teknisellä tasolla lokakuussa 2021. Kuten puheenjohtaja von der Leyen ilmoitti 14. syyskuuta 2022 pitämässään unionin tilaa koskevassa puheessa, komissio aikoo edistää näiden kahden vapaakauppasopimuksen tekemistä ja ratifiointia.
8. **Intian** kanssa käytävien vapaakauppasopimusneuvottelujen ensimmäinen kierros käytiin New Delhissä 27. kesäkuuta ja 1. heinäkuuta 2022 välisenä aikana. Samanaikaisesti käytiin neuvotteluja myös investointisuojaista ja maantieteellisistä merkinnöistä. EU:n ja Intian vapaakauppasopimusneuvottelujen toinen kierros on juuri käyty.
9. **Australian** kanssa käytävät neuvottelut ovat saaneet uutta pontta uuden hallituksen muodostamisen ja maailmanlaajuisen poliittisen tilanteen myötä. EU:n ja Australian vapaakauppasopimusneuvottelujen 13. kierros on tarkoitus järjestää lokakuussa 2022.
10. **Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käytävä kauppa** näyttää palanneen brexitiä edeltäneelle tasolle siltä osin kuin on kyse EU:n tuonnista Yhdistyneestä kuningaskunnasta, kun taas EU:n vienti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kasvoi 18 % vuoden 2022 alkupuoliskon aikana vuoden 2021 tasoon verrattuna.
11. Neuvosto on hyväksymässä **neuvoston päätelmät kaupan ja kestävä kehityksen uudelleentarkastelusta**².

² ST 13241/22: Ehdotus neuvoston päätelmiksi kaupan ja kestävyiden uudelleentarkastelusta.

12. **Monenvälisellä kansainvälisellä tasolla** käytävissä keskusteluissa keskitytään edelleen ruokaturvaan Ukrainan sodan seurauksena. Sadot ovat EU:ssa vuonna 2022 hieman tavallista pienempiä epäsuotuisten sääolojen vuoksi, mutta ruokaturva unionissa ei ole uhattuna.
13. WTO:n 12. ministerikokous (MC12) tuotti useita monenvälisiä tuloksia. **Puutteelliseen elintarviketurvaan liittyvistä hätätoimenpiteistä annetussa ministerien julkilausumassa** käsiteltiin nykyisiä ruokaturvaan liittyviä huolenaiheita korostamalla avoimen elintarvikekaupan ja toimivien markkinoiden merkitystä ja kehoitettiin jäseniä välttämään tarpeettomia vientirajoituksia. Toinen myönteinen maatalousalaan liittyvä saavutus oli **päätös, joka koskee Maailman ruokaohjelman humanitaarisiin tarkoituksiin ostamien elintarvikkeiden vapauttamista vientirajoituksista**. Tällä päätöksellä on sekä aineellista että poliittista merkitystä. Valmisteltaessa seuraavaa, 13. ministerikokousta EU jatkaa rakentavaa yhteistyötä muiden WTO:n jäsenten kanssa pitääkseen yllä 12. ministerikokouksessa käynnistettyä kehitystä. Maatalous on todennäköisesti yksi 13. ministerikokouksen keskeisistä asiakokonaisuuksista. Neuvotteluissa olisi omaksuttava uusi lähestymistapa, jossa luovuttaisiin paikalleen juuttuneista keskusteluista ja otettaisiin toisaalta käsittelyyn ruokaturvaan, köyhyyteen, ilmastoon ja ympäristöön sekä – viimeisenä mutta ei vähäpätöisimpänä – kestävään tuotantoon liittyvät kiireelliset kysymykset. EU pitää hyödyllisenä myös maatalouden avoimuuden parantamista koskevaa työtä erityisesti vientirajoitusten ja vientikilpailun kaltaisilla aloilla, joilla on suuri merkitys ruokaturvasta parhaillaan käytävissä keskusteluissa. Lisäksi EU keskittyy jatkossakin tarpeeseen uudistaa kauppaa vääristäviä tukia. WTO:n pääjohtaja järjestää 24. lokakuuta 2022 maatalousalan tapahtuman, jossa pohditaan sitä, miten maatalousneuvotteluissa olisi edettävä.
14. Kuten maatalous- ja kalastusneuvostossa kesäkuussa 2022 keskusteltiin, **komissio on hyväksynyt vastavuoroisuutta koskevan kertomuksensa**, jota neuvosto ja Euroopan parlamentti pyysivät uuden YMP:n hyväksymisen yhteydessä. Kertomuksessaan komissio yksilöi kolme toiminta-alaa: kansainväliset järjestöt (erityisesti WTO ja Codex Alimentarius), kahdenväliset kauppasopimukset ja EU:n autonomiset toimenpiteet. Se toteaa, että EU:n olisi käytettävä kaikkia kolmea tarpeen mukaan edistääkseen korkeita ympäristöä ja eläinten hyvinvointia koskevia normeja.

Johtopäätökset

15. Tämä kehitys huomioon ottaen neuvoston olisi aiheellista käydä keskustelu EU:n kauppasuhteiden suunnasta kolmansien maiden kanssa maatalouden alalla kahden- ja monenvälisellä tasolla.
 16. On otettava huomioon tarve välttää kaupan rajoituksia ja turvata EU:n maatalouden kestävyys ja ympäristöansiot unionin kansainvälisten sitoumusten yhteydessä sekä muiden EU:n prioriteettien, erityisesti Agenda 2030 -toimintaohjelman kestävä kehityksen tavoitteiden ja Pariisin sopimuksen periaatteiden edistämisen, merkitys.
-